PRZEGLAD PRASY Z.S.R.R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ.

Nr. 80. Warszawa, dnia 16 kwietnia 1928 r.

1. POLITYKA ZAGRANICZNA ZSRR I STOSUNEK DO ZAGADNIEŃ MIĘDZYNAROD.

"BELGJA WSCHODNIEJ EUROPY".

IZWIESTJA 14.IV. zamieszczają pod powyższym nagłówkiem koresp. Bratina z Warszawy o konferencji królewieckiej. Koresp. ironizuje na temat podtrzymania prestige'u wielkiego kraju i podkreśla fakt, że delegacja polska zajęła najdroższy hotel w Królewcu "Berlinerhoff", podczas gdy delegacja litewska zatrzymała się w "Central'u", hotelu o wiele skromniejszym. Dla charakterystyki rozrzutności delegacji polskiej kor. wskazuje na to, iż delegacja polska przybyła specjalnym wagonem salonowym, gdy delegacja litewskan na czele z Woldemarasem, - dość marnym niemieckim zwykłym wagonem 1-ej klasy.

Przedstawiwszy dość szczegółowo technikę rokowań, kor. zaznacza, iż nastrój był ogromnie pesymistyczny, który delegacja polska b. zręcznie wykorzystywała, idąc stale na drobne ustępstwa i nie poruszając zupełnie kwestji zasadniczej. Dzięki tej taktyce powstało wrażenie, iż Polska daje więcej niż może i zależy tylko od Litwy przyjąć albo odrzucić wyciągniętą przez Polaków dłoń braterską. Niewinne jednak formułki projektów polskich taiły w sobie dla Litwy niebezpieczeństwo przyznania Polsce praw do Wileńszczyzny. W ciągu trzech dni rokowania nie posunęły się naprzód, lecz ujawnił się wyraźnie "immanentny nonsens grudniowej rezolucji Ligi Nar.". Litwa i Polska zobowiązały się nie poruszać zasadniczych kwestyj spornych, a w rezultacie nie można było znaleźć ani jednej kwestji, która nie byłaby sporna. Wszystko prowadziło do jednego impasu - do kwestji wileńskiej. I mimo ustępliwości polskiej Litwini trzymali się swej "Kartaginskiej formuły" A jednak Wilna nie możemy przyznać Polsce". Formuła ta powtarzała się tak często, że wywołała ona wrażenie niekorzystne dla delegacji litewsskiej. Argumenty litewskie czyniły wrażenie niepotrzebnej kazuistyki i drobnych przyczepek, a twarde stanowisko Litwinów w kwestji zasadniczej - uporu manjaków, dążących za wszelką cenę do naruszenia pokoju. Tego rodzaju sytuacja ogromnie ułatwiała delegacji polskiej stosowanie taktyki ustępliwości.

Przedstawiwszy krytyczny dzień 1 kwietnia, kor. dochodzi do konkluzji, że wojna manewrowa się skończyła, a w perspektywie ma się uporczywą wojnę pozycyjną. Jakie będą rezultaty tej walki, przewidzieć trudno. Można natomiast podkreślić jedno, że inicjatywa działań strategicznych leży nie w rękach delegacji litewskiej.

MUSSOLINI POSREDNIKIEM MIĘDZY POLSKĄ A LITWĄ.

PRAWDA 13.IV. zamieszcza kor. Tassa z Warszawy p. powyższym nagł. i pisze, że prasa polska rozdęła ogromnie znaczenie wizyty min. Zaleskiego w Rzymie, podtrzymując hałas, jaki prasa zagraniczna wywołała z powodu tej wizyty. Kor. powołuje się na Kur. Por. i na Głos Prawdy, pisząc, że Mussolini ma pośredniczyć pomiędzy Polską a Litwą. Przytacza on również opinję Polski Zbrojnej, która pisała o konsolidacji Europy Centralnej i bałkańskiem Locarno.

Po dwóch dniach prasa polska spuściła z tonu, czego dowodem jest b. wstrzemięźliwe stanowisko Głosu Prawdy. Następnie autor powołuje się na art. Strońskiego w Warszawiance, w/g którego największe rozbieżności, jakie istnieją pomiędzy państwami europejskiemi, to przeciwieństwa faszystowsko-bolszewickie. Kor. podkreśla ustęp z art. Strońskiego, że Polska jest dla Włoch strażą nad Wisłą i że winna ona dążyć do utrwalenia dobrych stosunków pomiędzy Francją i Włochami.

TURCJA I MOCARSTWA:

PRAWDA 13.IV. Tass z Angory donosi,iż w tamt.kołach politycznych odwołanie posła francuskiego przy rządzie tureckim stoi w związku z włosko-tureckim zbliżeniem. Cała prasa oraz opinja turecka traktuje z zadowoleniem wiadomości o ewentualnem zawarciu paktu włosko-tureckiego,o ile pakt zlikwiduje groźbę włoską i pozbawi Francję możności szantażowania Turcji,dzięki właśnie groźbie włoskiej. Prasa domaga się również zawarcia paktu turecko-sowieckiego.

PRAWDA 14.IV. Tass z Angory donosi,iż w tamt.kołach dobrze poinformowanych utrzymują,że rokowania o traktat włosko-turecki oraz o porozumienie handlowe będą kontynuowane w Rzymie.

" Dżumhuriet"wyraża oburzenie z powodu artykułów Temps dotyczących rozmów medjolańskich,i zbija twierdzenia,że Ruszdi-Bej prowadził rozmowy... o ekonomicznych koncesjach dla Włoch.

Prasa nieoficjalna podkreśla znaczenie sofijskiej rozmowy Ruszdi-Beja z bułgarskim min.spraw zagr. Burowym i odnosi ją do ogólnego polepszenia stosunków turecko-bułgarskich.

DYPLOMACJA CZY HISTERJA.

PRAWDA 14.IV. pod takim nagł. pisze z powodu wypowiedzenia się Kellogga w sprawie stosunków amerykańsko-sowieckich.Zdaniem dziennika, pogląd amerykańskiego sekretarza stanu,nie jest bynajmniej szerszy od poglądu osobnika z zaścianka prowincjonalnego.Kellog nie widzi wielkiego związku sowieckiego,zajmującego szóstą część świata ze stu pięćdziesięciu miljonami ludności i z olbrzymiemi ekonomicz.siłami i możliwościami,prześladuje go widmo"rozkładowej propagandy Moskwy" i dlatego broni się on rękami i nogami od zaprowadzenia normalnych stosunków z S.S.R.R.,który nie obawia się ustroju kapitalistycznego w St.Zjednoczonych,bo zdaje sobie sprawę z konieczności nawiązania stosunków ekonomicznych i dyplomatycznych,z rządem burżuazyjnym,mimo iż rząd ten jest wrogo usposobiony do związku sowieckiego. Trzeźwi przedstawiciele kapitału amerykańskiego nie obawiają się kontaktu z Z.S.R.R.,gdyż rozumieją doskonale,że przemysł amerykański potrzebuje coraz bardziej coraz szerszych rynków. Depresja ekonomiczna w St.Zjedn. i groźba kryzysu ogólnego wzmacnia pozycję, rzeczników trzeźwej polityki w stosunku do Z.S.R.R.

Wobec ciężkich warunków ekonomicznych dyplomaci amerykańscy wymyślili nową teorję: "Handlować,lecz nie uznawać". Jednak historja zamachu Banku francuskiego na złoto sowieckie,dokonanego przy pomocy ameryk. kół rządowych,wykazuje,na ile teorja ta jest absurdalna. Oczywiście ,że handel taki prowadzić można,lecz nie może być mowy o jakichś dalszych perspektywach. W dzisiejszych jednak warunkach bez polityczno-prawnego uznania kontrahenta,solidnego handlu międzynarodowego prowadzić nie można. Autor powołuje się na Forda,który wypowiada się za uznaniem Z.S.R.R.,i stwierdza,że nieuznawanie Z.S.R.R. jest nieuznawaniem faktów historycznych,które są silniejsze od Kellogów.

ARTYKUŁY NIEOBJĘTE PRZEZ BIULETYN.

Prawda 10.IV. Losy planu Dawes'a.- Listy z Genewy.- 12.IV. Konflikt japońsko-mukdeński. - "Dobrobyt" amerykański./koresp./ 13.IV. Sytuacja w Rumunji i prześladowanie komunistów.- Komu to potrzebne? /Stosunek rządu japońskiego do organizacyj robotniczych/. 14.IV. Krach kauczukowej dyplomacji angielskiej.- Zamach przy pomocy nieodpowiednich środków. /Sprawa pretensji Banque de France do złota sow./.- Łacińsko-Amerykańska konferencja . Izwiestja 10.IV. Z tygodnia /przegląd polityki międzynar./ 11.IV. Kongres łotewskich soc.-dem. /kor.Borysowa z Rygi/. .- O bezpieczeństwie i rozbrojeniu.-

2. USTROJ PANSTWOWY I ADMINISTRACYJNY.

SESJA C.K.W. SOWIETOW ZSRR

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 11/IV podaje, iż otwarcie III sesji C.K.W. sowietów ZSRR nastąpiło w Moskwie dnia 11-go b.m.

IBIDEM ogłasza porządek dzienny obrad sesji, który obejmuje sprawozdanie komisarza ludowego skarbu p.Briuchanowa o budżecie państwowym w ZSRR i republik związkowych w 1927/28 roku gospodarczym, referat komisji budżetowej C.K.W. sowietów ZSRR, zatwierdzenie sprawozdania z wykonania budżetu państwowego ZSRR w 1925/26 roku gospodarczym, referat p.p.Kalinina i Frumkina o podatku rolnym oraz zatwierdzenie uchwał, powziętych w przerwie pomiędzy dwoma sesjami C.K.W. sowietów ZSRR przez powołane do tego władze związku.

IBIDEM ogłasza artykuł sekretarza C.K.W. sowietów ZSRR p.Jenukidze o znaczeniu otwartej w Moskwie sesji C.K.W.. Autor artykułu zaznacza, iż obrady nad budżetem państwowym ZSRR mają na celu ujawnienie całokształtu sytuacji politycznej i gospodarczej ZSRR. Budżet na 1927/28 rok gospodarczy jest wyższy od budżetu zeszłorocznego o 16% i sięga 6 miljardów rubli. Budżet państwa sowieckiego wzrasta szybciej od budżetów państw kapitalistycznych, jest to najszybsze w świecie tempo wzrostu dochodów i wydatków budżetowych. Sesja C.K.W. powinna stwierdzić, czy wykonanie budżetu państwowego ZSRR w ubiegłym roku gospodarczym odpowiadała projektowi budżetowemu oraz czy budżet na bieżący rok gospodarczy oparty jest na podstawach realnych. Przechodząc do omówienia projektu nowelizacji ustawy o podatku rolnym p.Jenukidze stwierdza, iż projekt ten połączony jest z projektem ustawy o ogólnych zasadach polityki agrarnej ZSRR, posiadającym olbrzymie znaczenie dla całokształtu życia ZSRR. Należy uporządkować ustawodawstwo sowieckie w tej dziedzinie i stworzyć trwałą podstawę dla polityki agrarnej państwa sowieckiego i republik związkowych. W dalszym ciągu artykułu wylicza p.Jenukidze inne drobniejsze sprawy, których omówienie odbędzie się podczas obrad sesji.

3. ŻYCIE PARTYJNE.

KOMUNISTOM NIE WOLNO POBIERAC DODATKOWEGO WYNAGRODZENIA

"KRASNAJA GAZIETA" z dn. 7/IV podaje, że C.K. partji zabronił członkom partji przyjmowania dodatkowego wynagrodzenia za pracę w sowieckich insytucjach gospodarczych i przemysłowych powyżej normy przewidzianej przez przepisy partyjne. Wszelkie wynagrodzenia dodatkowe w postaci zasiłków jednorazowych, tantjem i t.p., o ile przekraczają powyższą normę, przekazywane być muszą do kasy partyjnej.

PARTJA A PRASA SOWIECKA

"PRAWDA" z dn. 11/IV donosi, że C.K. partji zwrócił uwagę kilku organizacyj partyjnych na konieczność rozciągnięcia kierownictwa partyjnego nad pracą korespondentów robotniczych i włościańskich prasy sowieckiej, t.zw. "selkorów" i "rabkorów". Wobec stwierdzenia wypadków, w których organizacje partyjne na prowincji nie pozostawały w należytym kontakcie z wymienionymi współpracownikami prasy sowieckiej, zwraca C.K. partji x/ uwagę organizacyj partyjnych na konieczność ustalenia tego kontaktu.

ODROCZENIE ZJAZDU MŁODZIEŻY KOMUNISTYCZNEJ NA BIAŁORUSI

"ORKA" z dn. 7/IV podaje, że C.K. związku młodzieży komunistycznej na Białorusi odroczył do dnia 22-go b.m. wyznaczone na dzień 10-go b.m. zwołanie zjazdu wszechbiałoruskiego związku młodzieży komunistycznej.

x/ zwraca

5. ŻYCIE GOSPODARCZE.

SCIĄGANIE ZALEGŁOŚCI PODATKOWYCH W ZSRR

"ORKA" z dn. 7/IV podaje, iż rada komisarzy ludowych ZSRR uchwaliła dokonać likwidacji zaległości podatkowych na Białorusi w terminie do 3-go czerwca 1928 roku. Do tej daty wszystkie zaległości podatkowe ściągnięte być mają przez urzędy skarbowe przy współudziale komitetów wykonawczych sowietów i władz milicji sowieckiej.

ZASIEWY WIOSENNE W ZSRR

"EKONOMICZESKAJA ŻIZN" z dn. 4/IV zdaje relację z ogólnej sytuacji w ZSRR w związku z kampanją zasiewów wiosennych. Pismo stwierdza, iż zasiewy te mają wszędzie przebieg spokojny i pomyślny, kontraktacja przyszłego urodzaju rozwija się również pomyślnie z wyjątkiem republiki tatarskiej, gdzie napotyka na trudności w postaci braku środków obrotowych w kasach komisarjatu ludowego rolnictwa oraz nieufności ludności.

WYRÓB TERMOMETRÓW SOWIECKICH

IBIDEM z dn. 5/IV donosi, iż fabryka "Drużnaja Gorka" w Leningradzie rozpoczęła produkowanie termometrów lekarskich, których produkcja dzienna wynosi obecnie 110 sztuk.

WYRÓB MASZYN ROLNICZYCH NA UKRAINIE

IBIDEM donosi, iż wartość produkcji maszyn rolniczych na fabrykach ukraińskiego trustu budowy maszyn rolniczych w USRR w ciągu pierwszego półrocza b.r. gospodarczego wynosi 36 miljonów rubli, czyli o 3% więcej niż preliminowano. Najlepiej wywiązała się ze swego zadania fabryka "Kommunar", w której produkcja przekroczyła o 8% preliminowany program produkcji. Fabryka maszyn rolniczych w Pierwomajsku oraz fabryka "Pług i Mołot" wywiązały się ze swego zadania w całości. Inne fabryki nie wykonały całkowicie programu produkcji. Realizacja produkcji napotkała na pewne trudności, tak że wartość maszyn rolniczych, które zostały przekazane przez fabryki trustu organizacjom, sprzedającym te maszyny wyniosła w ciągu półrocza 34 miljony rubli czyli 94% preliminarza.

ZAKUPY ZBOŻA NA UKRAINIE

IBIDEM donosi, iż w ciągu pierwszych trzech miesięcy 1928 roku zakupiły sowieckie organizacje gospodarcze na Ukrainie 92,4 miljonów pudów zboża. Od rozpoczęcia zakupów zboża na Ukrainie do dnia 1-go kwietnia r.b. zakupiono 243 miljony pudów zboża.

TRUDNOŚCI W PRZEMYŚLE BUDOWLANYM

IBIDEM z dn. 6/IV omawia trudności w sowieckim przemyśle budowlanym. Pismo stwierdza, iż z różnych miejscowości ZSRR nadchodzą do Moskwy wiadomości o braku materjałów budowlanych, przedewszystkiem cegieł i cementu. Zdaniem pisma jest to brak sztuczny, wywołany przez to, iż niektóre sowieckie instytucje gospodarcze w obawie przed rzeczywistym brakiem tych materjałów, wykazały zapotrzebowanie większe od rzeczywistego, licząc na to, iż zapotrzebowanie to nie będzie mogło być w całości uwzględnione. W szeregu notatek o sytuacji na prowincji pismo uznaje, iż w sezonie bieżącym należy się liczyć z poważnym brakiem materjałów budowlanych.

CZŁONKOWIE C.K.W. PRZECIWKO MONOPOLOWI SPIRYTUSOWEMU

"BURIAT-MONGOLSKAJA PRAWDA" z dn. 31/III omawia obrady komisji budżetowej C.K.W. sowietów ZSRR. Członkowie tej komisji wypowiedzieli się przeciwko rozwojowi sowieckiego monopolu spirytusowego i zażądali, aby w przyszłości monopol ten nie produkował więcej od 40 miljonów wiader wódki rocznie. Prócz tego członkowie komisji zażądali aby rada komisarzy ludowych zastosowała środki dla zwalczania potajemnego gorzelnictwa.

9. SPRAWY KOSCIELNE.

PRASA CERKIEWNA NA UKRAINIE
"PRAWDA" z dn. 10/IV ogłasza artykuł zwrócony przeciwko propagandzie cerkiewnej na Ukrainie sowieckiej. Pismo podaje, iż w roku 1926 ukazywało się na Ukrainie 6 tygodników cerkiewnych, w roku 1927 liczba ta wzrosła do 11, zaś nakład - do 33 tysięcy egzemplarzy tygodniowo. Nakład modlitewników, kalendarzy prawosławnych i t.p., rozpowszechnionych na Ukrainie sowieckiej w ciągu 1927 roku wynosił przeszło 4 miljony egzemplarzy. Natomiast nakład wydawnictw przeciwreligijnych spada: w 1926 roku nakład ten równał się na Ukrainie 85 tysięcy egz. rocznie, zaś w 1927 roku tylko 10 tysięcy egz. rocznie. Pismo nawołuje do wytężenia wysiłków i racjonalizacji propagandy przeciwreligijnej.

LIKWIDACJA KLASZTORU NA BIAŁORUSI SOWIECKIEJ
"ORKA" z dn. 4/IV /Mińsk, polski tygodnik komunistyczny/ podaje, że w Tadulinie, w okręgu Witebskim, istniał pod postacią kolektywu rolnego prawosławny klasztor żeński, w którym obowiązywały dawne porządki klasztorne. Władze sowieckie dowiedziały się o tem, rozwiązały klasztor zaś majątek jego przekazały nowemu kolektywowi komunistycznemu.

WALKA Z SEKCIARZAMI
"WIECZERNIAJA MOSKWA" z dn. 5/IV podaje, z Leningradu, iż GPU zakończyło śledztwo w sprawie przywódców sekty "Chłystów" w okręgu Borowickim, w obwodzie Leningradzkim. Działalność tej sekty wywoływała oburzenie ludności rolniczej, która w 37 wypadkach zwróciła się do C.K.W. sowietów RSFSR z prośbą o wysiedlenie przywódców sekty z granic obwodu Leningradzkiego. GPU zarzuca sekciarzom czyny, zwrócone przeciwko moralności. W sprawie tej pociągnięto do odpowiedzialności sądowej 16 osób, z których 12 aresztowano.

ZBURZENIE CERKWI W MOSKWIE
IBIDEM z dn. 4/IV podaje, że sowiet miejski w Moskwie uzyskał od prezydjum C.K.W. sowietów RSFSR zatwierdzenie swej uchwały o zburzeniu gmachu cerkwi "Trioch Swiatitelej" w Moskwie. Zburzenie to spowodowane jest przez tą okoliczność, iż gmach cerkwi tamuje ruch uliczny na placu byłej Czerwonej Bramy.

PROCES METROPOLITY WWIEDENSKIEGO
"POSLEDNIJA NOWOSTI" z dn. 9/IV /Paryż, pismo demokratyczne/ podaje za pismem "Raboczaja Gazieta" z dn. 4/IV /Moskwa/, iż metropolita "obnowleńców" Wwiedenskij zawarł z komisją pomocy dzieciom w Symferopolu kontrakt na wygłoszenie kilku odczytów w Symferopolu i uzyskał od komisji zaliczkę w wysokości 100 rubli. Po otrzymaniu tych pieniędzy nie wypełnił Wwiedenskij swego zobowiązania i odmówił przyjazdu do Symforopola. Sprawa oparła się o sąd sowiecki, który skazał Wwiedenskiego na zwrot 100 rubli i grzywnę.

KONFERENCJA ATEISTYCZNA W LENINGRADZIE
"LENINGRADSKAJA PRAWDA" z dn. 3/IV podaje, że w Leningradzie odbyła się konferencja obwodowa związku "bezbożników". Z referatu wygłoszonego przez delegata C.K. związku "bezbożników" w ZSRR wynika, iż związek ten liczy na całem terytorjum ZSRR 200 tysięcy członków, z których 12 tysięcy w Leningradzie. Mówcy uskarżali się na brak inicjatywy ze strony członków związku i trudności propagandy przeciwreligijnej szczególniej mocno odczuwane w wypadkach tej propagandy na wsi sowieckiej.

II. ARTYKUŁY, NIEOBJĘTE PRZEZ PRZEGLĄD PRASY

1/ "PRAWDA" z dn. 10/IV ogłasza obszerny artykuł na temat "Antysemityzm a walka z nim". Artykuł omawia wypadki antysemityzmu w partji komunistycznej.

2/ "POSLEDNIJA NOWOSTI" z dn. 10/IV ogłasza artykuł p.t. "Zajście w poselstwie sowieckim w Warszawie".

3/ "PRAWDA" z dn. 5/IV ogłasza artykuł "O walce z bezdomnością dzieci".

4/ "WOZROŻDENJE" z dn. 5/IV ogłasza artykuł p.Timaszowa p.t. "Jedność Rosji a ruchy narodowościowe".

5/ IBIDEM ogłasza oświadczenie księżnej Palej w sprawie ukazania się na rynku europejskim rzeczy, pochodzących z jej pałacu w Rosji.

6/ "RUL" z dn. 6/IV ogłasza wzmiankę w sprawie ruchu powstańczego w USRR.

7/ "ZA SWOBODU" z dn. 13/IV ogłasza artykuł p.Filosofowa p.t. "Przy własnym zdaniu" w sprawie deklaracji politycznych gen.Denikina.

8/ "NOWOJE WREMIA" z dn. 10/IV ogłasza list w.ks. Mikołaja Mikołajewicza do prawosławnego metropolity Antonjusza w Jugosławji.

9/ "ORKA" z dn. 4/IV ogłasza artykuł o sytuacji politycznej w Polsce p.t. "W szponach faszyzmu".

10/ "IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 11/IV ogłasza artykuł p.t. "Nowy budżet związku sowieckiego" nawiązując do zwołania sesji C.K.W. sowietów ZSRR.

11/ "PRAWDA" z dn. 11/IV ogłasza artykuł wstępny p.t. "Trzecia sesja C.K.W. sowietów ZSRR".

12/ IBIDEM ogłasza artykuł p.Kwirynga o dokonaniu nowego podziału administracyjnego gubernji Nadwołżańskiej w ZSRR.

13/ "SIERP" z dn. 5/IV ogłasza artykuł p.t. "Odgłosy listu księży podolskich".

14/ IBIDEM z dn. 1/IV ogłasza uchwałę zjazdu okręgowego związku zawodowego pracowników oświatowych w Szepietówce, zawierającą "protest przeciwko nikczemnej polityce panów polskich".

15/ "EKONOMICZESKAJA ŻIZN" z dn. 7/IV ogłasza artykuł wstępny p.t. "O wadach wykorzystania importowanego urządzenia przemysłowego".

16/ "ZARIA WOSTOKA" z dn. 5/IV ogłasza artykuł "Ubezpieczenie społeczne najemnych robotników rolnych".

17/ IBIDEM ogłasza notatkę p.t. "Ograbienie samochodu pocztowego".

18/ "KOMMUNIST" z dn. 6/IV ogłasza szereg artykułów, wzmianek oraz uchwałę C.K. ukraińskiej partji komunistycznej pod wspólnym tytułem: "Dwa lata pracy polskiego narodowego rejonu Marchlewskiego".

19/ IBIDEM ogłasza artykuł p.t. "Warunki przyjęcia do ukraińskiego instytutu marksizmu w 1928/29 roku akademickim".